

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Ю. Г. Сорока

СОЦІОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ

Навчально-методичний посібник

Харків – 2015

УДК 316.7
ББК 60.5
С 65

Рецензенти:

В. Ф. Бурлачук – доктор соціологічних наук, провідний науковий співробітник відділу теорії та історії соціології, Інституту соціології НАН України;

Л. Г. Сокурянська – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 5 від 19.05.2015 р.)*

Сорока Ю. Г.

С 65 Соціологія культури : навчально-методичний посібник / Ю. Г. Сорока. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 136 с.
ISBN 978-966-285-264-6

Пропонований навчально-методичний посібник підготовлений відповідно до програми навчального курсу «Соціологія культури», який викладається студентам III курсу соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Посібник містить програму, конспект лекцій, завдання й рекомендації до семінарських та практичних занять.

Теоретичну перспективу курсу створюють культурно-аналітична традиція, постструктуралістська методологія, соціокультурний підхід. Тематичною перспективою, за допомогою якої проблематика соціології культури розкривається та актуалізується для студентської аудиторії, є культура у відтворенні нерівності та влади у суспільстві. Ціннісні орієнтири курсу визначені принципами толерантності, дотримання прав та свобод особи, протидії будь-яким формам дискримінації.

Для студентів денної та заочної форм навчання соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

ISBN 978-966-285-264-6

**УДК 316.7
ББК 60.5**

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2015
© Сорока Ю. Г., 2015
© Дончик І. М., макет обкладинки, 2015

ЗМІСТ

ВСТУП	6
<i>Чому навчає курс «Соціологія культури»:</i>	
компетенції, які ви отримаєте.....	8
<i>Як навчитися соціології культури:</i>	
<i>форми навчальної діяльності, система оцінювання</i>	9
<i>Як користуватися цією книжкою</i>	12
Тематичний план курсу.....	13
Програма курсу.....	14
Література.....	15
ПУТІВНИК З НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА КУРСОМ	16
ТЕМА 1. Соціологічне бачення зв'язку культури та суспільства. Культура та влада	17
Семінар 1. Специфіка соціологічного знання про культуру	17
Самостійна підготовка до заняття.....	17
Питання до обговорення.....	18
Література до семінару 1.....	18
Конспект до семінару 1.....	19
Лекція 1. Соціологічне бачення зв'язків культури та суспільства	22
Питання лекції.....	22
Література до лекції 1.....	22
Конспект лекції 1.....	23
Семінар 2. Тренінг критичного читання	37
Самостійна підготовка до заняття.....	38
Семінар 3. Дискусія та доповіді з лекції 1.	
Соціологічне бачення зв'язків культури та суспільства.	
Культура та влада.....	38
Самостійна підготовка до заняття.....	38
Питання дискусії.....	39
Додаткові завдання для самостійної підготовки.....	39
<i>Завдання для перевірки знань з теми 1</i>	40
ТЕМА 2. Складові культури в процесі відтворення нерівностей та влади	42
Лекція 2. Символ у відтворенні нерівностей та влади	42
Питання лекції.....	42
Література до лекції 2.....	42
Конспект лекції 2.....	43

Семінар 4. Обговорення першоджерела з теми 2	52
Самостійна підготовка до заняття.....	52
Семінар 5. Тренінг академічного письма	52
Самостійна підготовка до заняття.....	52
Лекція 3. Ритуал у відтворенні нерівностей та влади	54
Питання лекції	54
Література до лекції 3.....	54
Конспект лекції 3.....	55
Семінар 6. Дискусія та доповіді з лекції 2.	
Символ у відтворенні нерівностей та влади.....	67
Самостійна підготовка до заняття.....	67
Питання дискусії.....	67
Додаткове завдання для самостійної підготовки.....	68
Семінар 7. Дискусія та доповіді з лекції 3.	
Ритуал у відтворенні нерівностей та влади.....	68
Самостійна підготовка до заняття.....	68
Питання дискусії.....	69
Додаткове завдання для самостійної підготовки.....	69
Лекція 4. Міф у відтворенні нерівностей та влади	70
Питання лекції	70
Література до лекції 4.....	70
Конспект лекції 4.....	71
Семінар 8. Дискусія та доповіді з лекції 4.	
Міф у відтворенні нерівностей та влади.....	79
Самостійна підготовка до заняття.....	79
Питання дискусії.....	80
Додаткове завдання для самостійної підготовки.....	80
Семінар 9. Презентація творчих завдань з теми 2	80
Самостійна підготовка до заняття.....	80
Варіанти завдань.....	81
<i>Завдання для перевірки знань з теми 2</i>	81
Семінар 10. КОНТРОЛЬНА РОБОТА 1	83
Самостійна підготовка до контрольної роботи 1.....	83
ТЕМА 3. Полікультурне суспільство: неоднорідність та розрізнення	85
Лекція 5. Концепції культурної неоднорідності та їх критика	85
Питання лекції	85
Література до лекції 5.....	85
Конспект лекції 5.....	87
Семінар 11. Презентація тем ІНДЗ	96

Що таке ІНДЗ з соціології культури?.....	96
Як обрати тему ІНДЗ?.....	97
Як презентувати обрану тему ІНДЗ на семінарському занятті?.....	97
Критерії оцінювання ІНДЗ.....	97
ЗАПОБІГАЙМО ПЛАГІАТ. ПОЛІТИКА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	98
Лекція 6. Дискурс чужого й ворога та його соціальний зміст.....	99
Питання лекції	99
Література до лекції 6.....	99
Конспект лекції 6.....	100
Семінар 12. Обговорення першоджерела з теми 3.....	113
Самостійна підготовка до заняття.....	113
Семінар 13. Дискусія та доповіді з лекції 5.	
Концепції культурної неоднорідності та їх критика.....	113
Самостійна підготовка до заняття.....	113
Питання дискусії.....	114
Додаткове завдання для самостійної підготовки.....	114
Лекція 7. Культурна неоднорідність як ознака соціокультурного простору.....	114
Питання лекції	114
Література до лекції 7.....	115
Конспект лекції 7.....	115
Семінар 14. Дискусія та доповіді з лекції 6.	
Дискурс чужого й ворога та його соціальний зміст.....	120
Самостійна підготовка до заняття.....	120
Питання дискусії.....	121
Додаткове завдання для самостійної підготовки.....	121
Семінар 15. Дискусія та доповіді з лекції 7. Культурна неоднорідність як ознака соціокультурного простору.....	122
Самостійна підготовка до заняття.....	122
Питання дискусії.....	122
Додаткове завдання для самостійної підготовки.....	122
Семінар 16. Презентація творчих завдань з теми 3.....	123
Самостійна підготовка до заняття.....	123
Варіанти завдань.....	123
<i>Питання для перевірки знань з теми 3.....</i>	<i>124</i>
Семінар 17. КОНТРОЛЬНА РОБОТА 2.....	126
Самостійна підготовка до контрольної роботи.....	126
ПРОГРАМА ІСПИТУ.....	128
<i>Відповіді на питання для перевірки знань .....</i>	<i>134</i>